

Ára 10 fillér (3 lei)

MAGYAR

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

IX. évfolyam, 262 (2546) szám.

Csütörtök

Nagyvárad, 1940 december 5

Ismét megélenkült a tengelyhatalmak diplomáciai tevékenysége

Az akció célja a tengelyhatalmak és Franciaország közötti viszony tisztázása. Laval rövidesen Berlinbe utazik.

Franciaország hadat üzen Angliának (?)

Belgrádból jelentik: A Politika római jele szerint berlini körökben úgy látják, hogy a tengelyhatalmak diplomáciai tevékenysége rövid szünet után újra rendkívüli módon megélenkült. Az újabb diplomáciai akció célja a tengelyhatalmak és Franciaország közötti viszony normalizálására irányul. Rövidesen várható a Németország és Szovjet-Oroszország közötti mélyreható gazdasági megegyezés is. A Moszkvában folyó ezirányú tárgyalások döntő fázisba érkeztek.

Franciaországnak együtt kell működnie Németországgal.

Belgrádból jelentik: A Politika jelenti Pá-

rizsból: A La Garde című heti lap főszerkesztője beszélgetést folytatott Pétain államfővel. A lap szerint Pétain kijelentette, hogy az afrikai birtokok megvédése céljából kétségtelenül együtt kell működnie Franciaországnak Németországgal. Ez vonatkozik különösen Nyugat-Afrikára, amelyet De Gaulle és az angolok veszélyeztetnek.

— Megtörténhetik, mondotta Pétain —, hogy hadat kell üzenünk Angliának.

Laval rövidesen Berlinbe utazik, hogy Ribbentrop külügyminiszterrel találkozzék. Lehetőséges, hogy a Németországgal való együttműködésünk csak a parlamenti rendszeren kívül jöhet létre.

A vármegyei főispán és alispán értekezleten vett részt a fa-, zsir-, cukor-, liszt- és petróleumellátás ügyében

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Cziffra Kálmán vármegyei főispán és dr. vitéz Nadányi János alispán tegnap a fővárosba utazott. A főispán és az alispán szerdán résztvettek a belügyminisztériumban tartott közellátási értekezleten, amelyen elsősorban a vármegyei fa, zsir, cukor, liszt és petróleummal való ellátásának kérdéseit beszélték meg. Az értekezleten Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter elnököl s résztvettek az összes magyarországi vármegyei képviselői. Dr. Cziffra Kálmán és dr. vitéz Nadányi János szerdán este érkeztek haza az értekezletről.

Német részről nem engedik meg a revíziós kérdés újabb szönyegrehozását

Német illetékes körök véleménye a gyulafehérvári beszédekről.

Genfből jelentik: A Basler Nachrichten berlini tudósítója beszámol arról a feltűnésekről, amelyet Horia Sima beszéde berlini politikai körökben keltett. A német sajtó jelentéseket közöl a gyulafehérvári ünnepekről, de Antonescu beszédét csak rövidesen ismerteti, Horia Sima beszédét nem is említi.

A külügyminisztérium illetékes tényezői Horia Sima fejtegetéseiben revíziós irányzatot látnak és hozzátévesztik, hogy Németország kitart az elhangzott bécsi döntőbíróági ítélet mellett. Német körök hír szerint még azt is hozzáfűzték, hogy már gyakran hangzottak el olyan beszédek, amelyek ezt a német álláspontot nem vették figyelembe, ez azonban mitem változtat azon, hogy német részről nem fogják megengedni a revíziós kérdés újabb szönyegrehozását.

Bulgária továbbra is távol akar maradni a háborútól

Popov külügyminiszter nyilatkozata az ország külpolitikai helyzetéről.

Szófiából jelentik: (NTI.) Popov külügyminiszter a szobranjében ismertette Bulgária külpolitikai helyzetét. Boris királynak a Führernél tett látogatásáról kijelentette, hogy ez a találkozás ismételtén kifejezésre juttatta Bulgáriának Németországhoz való barátságos kapcsolatait és a bulgár nép rokonszenvét Németország nagy vezetője iránt. Bulgária mindent megtesz, hogy Jugoszláviához való viszonyát a fennálló barátsági szerződés keretében alakítsa ki. Bulgária Törökországhoz való kapcsolatai szintén a két ország között fennálló barátsági és semlegességi szerződés keretében alakulnak. A bulgár kormány továbbra is azon fáradozik, hogy Bulgáriát a háború megpróbáltatásaitól megóvja. (MTI.)

Heves ellentámadást indítottak az olaszok Görögországban

London és Midland volt a német repülőök múlt éjszakai támadásainak középpontja

Londonból jelentik: (Reuter.) A légügyi minisztérium jelentése szerint szerdára virradó éjszaka az ellenség London és Midland ellen indított támadást. Midlandban több tűz keletkezett. Londonban nagyobb tüzek nem voltak.

Belgrádból jelentik: (Mai Nap.) A Politika jelentése szerint a görög közbiztonsági minisztérium közli, hogy olasz bombavetők számos görög helységet bombáztak. A legjelentősebb támadás Filiakrenét érte. Prevez városban

is több halálos és sebesült áldozatot követeltek a támadások. Santa Marában sok ház rombadőlt.

Athénből jelentik: (Bud. Tud.) A görög propagandaügyi miniszter megbízottja a sajtó képviselőinek tett nyilatkozatában kijelentette, hogy az olaszok erős ellentámadásokat indítottak. A harcok a rossz időjárás ellenére az eddigi hevességgel folynak. Olasz repülőgépek kedden több helyen bombákat dobtak le.

Sorozási jogot kapnak a londoni emigráns kormányok

A behívottakat Európán kívüli harctereken használják fel

Madridból jelentik: (NTI.) Londoni hír szerint Attlee miniszter Mander szabadalvú képviselőnek adott válaszában megerősítette annak hírét, hogy hamarosan elkészült az a törvényjavaslat, amely megengedi a londoni úgynevezett „brit szövetségi emigráns kormányoknak”, hogy az angol közigazgatási és rendőri szervek segítségével katonai szolgálatra behívják nagybritanniai állampolgáraikat. Londoni hírek szerint ezeket a behívottakat Európán kívüli harctereken fogják felhasználni. (MTI.)

száz személyt, köztük négy volt minisztert, öt volt képviselőházi elnököt és több nevesebb hindu író és költőt tartóztattak le.

További négy hajót kap Anglia Amerikából.

Newyorkból jelentik: (NTI.) Amerikai hajózási társaságok további négy hajó eladását engedélyezték Anglia számára. Ezzel 130-ra emelkedett a háború kezdete óta Angliának átengedett hajók száma. (MTI.)

Időjárás

Mérsékelt nyugati szél, sok helyen köd, néhány helyen, kivált nyugaton és északon kavazás. A nappali hőmérséklet alig változik az éjjeli lehülés mérséklődik.

Indiában tovább folynak a letartóztatások

Rómából jelentik: (MTI.) Mint a Popolo di Roma Moszkván át értesül, bombayi jelentések arról számolnak be, hogy az angolok folytatják a letartóztatásokat Indiában. Legutóbb több-

KORONA

filmszínház
(volt **DORIAN**)
telefon 13-51

f. hó 5-ikétől, csütörtöktől
d. u. 5, 7 és 9 órai kezdetei

Szereltem az égő pokolban

ALCAZAR

A toledoi fellegvár hősi éposza.

Millió óriásfilm!

Nagyvárad egész társadalma hivatalos a december 8-iki Országzászlóavató ünnepélyre

Tájékoztató az ünnepség részleteiről. — Részletes műsor

A nagyvárad Országzászló avató-ünnep rendezősége a városháza I. em. 29-es számú szobában f. hó 8-ig állandó szolgálatban van. Főrendező: dr. Farkas István árvászeki ülnök és Máthé Pál, a Magyar Ház igazgatója.

Nagyvárad egész társadalma hivatalos az ünnepélyre. A rendezőség írásbeli meghívót küld az összes egyházak, hivatalok, iskolák, társadalmi és jótékony egyesületek, valamint az érdekképviseletek és a nagyobb vállalatok vezetőinek és általuk hívja meg a beosztott tisztviselőket, alkalmazottakat és családtagjaikat.

A meghívókhoz megfelelő számú ülő, tribün álló és kordonon belül közlekedésre jogosító jegyeket mellékel a rendezőség.

A meghívókat úgy az ünnepélyre, mint az azt követő díszbeneden való részvételre kedden kézbesítik.

Ha valamelyik hivatal, illetőleg társadalmi egyesület-intézmény véletlenül nem kapta volna meg a meghívóját, úgy kéri a rendezőség, hogy ezt hozza tudomására.

A rend tökéletes biztosítása végett az iskolák, társadalmi és sport-egyesületek és népesebb küldöttségek helyét a rendezőség előre kijelöli és a felvonulás sorrendjét is megállapítja. A résztvevők kötelesek eleget tenni az utasításoknak.

A talapat megkoszoruzását illetőleg elég, pl. ha az összes társadalmi vagy jótékony egyesületek csak egy koszort ugyanugy a munkások, tisztviselők, csak egyet-egyet helyeznek el. A felvonulásban résztvevő alakulatok előzetes bejelentése feltétlenül szükséges.

A főként Budapestről nagyszámban érkező vendégek elszállásolására vendégszobák megajánlását hálás köszönettel veszi a rendezőség.

Az Országzászló-avatóünnep részletes műsora:

1. Himnusz. Éneklé az egyesített vegyeskar, Soós István kerületi karnagy vezetésével.

2. Bélyeky László alkalmi verse. Szavalja: Kamárás Gyula, a Szigligeti színház tagja.

3. A biharmegyeiek és a nagyváradiaiak társasága által felajánlott Országzászló lobogó átadása. Ünnepi beszédet mond: dr. Lukács Üdön, ny. miniszteri osztályfőnök.

4. A budapesti Krolupper vasúti fémáru-gyár munkássága által felajánlott Országzászló-lobogó átadása. Beszédet mond: Lugossy Géza igazgató. A lobogót átadja: Kovács Gyula munkás.

5. A Turul Szövetség Szent István bajlári egyesületének képviselője átadja az Országzászló másodlobogót.

6. A nagyváradai tűzoltók zenekara az erdélyi indulót adja elő.

7. Avató- és beiktató beszéd: mondja: dr. Demel Aladár, m. kir. kincstári főtanácsos, országgyűlési képviselő, az Ereklés Országzászló Nagybizottsága társelnöke.

A beszéd közben a lobogó felvonása félárchoera, felvonás alatt a tűzoltózenekar a díszkegyet játsza.

8. Az első őrség felállítása. Az első őrséget a nagyvárad Frontharcosok adják. Az őrséget vezényli: Kiss-Kovács Bendegúz frontharcos tiszt.

9. Az Országzászlót átveszi: dr. Soós István polgármester.

10. Az Országzászló megkoszoruzása a hatóságok, egyházak és társadalmi egyesületek részéről, néhány szavas beszéd kíséretében.

11. Szózat, éneklé az egyesített férfikar Andrássi Ede országos karnagy vezetésével.

12. Diszfelvonulás az Országzászló előtt.

Az ünnep 1940. december 8-án lesz Nagyváradon a Szent László-téren. Kezdeté délelőtt 11 óra. Az ünnep után kb. délelőtt 1/2 órai kezdettel *200—300 terítékes díszbéd a Kálh-Kör nagytérképében, amelyre a részvételt a rendezőségnek (Nagyvárad, Városháza I. 29.) előzetesen feltétlenül be kell jelenteni.

Nagyvárad Országzászló Bizottság.

Felhívás a dalegyesületekhez! A nagyvárad összes dalegyesületek a vasárnapi Országzászló ünnepségen testületileg vesznek részt s a műsorban szerepelnek is. Kérem azért az egyes dalárdákat, hogy vasárnap délelőtt 10 órára zászlóik alatt vonuljanak fel a Sal Ferenc-utcai Magyar Ház elé, ahonnan együtt indulnak a Szent László-térre. Dalostestvéri üdvözléssel: dr. Szabó Lajos, kerületi ügyvezető elnök.

Meghosszabbították a cukorigénylés határidejét

A polgármesteri hivatal közli:

Tekintettel arra, hogy 40911—1940. szám alatt november hó 27-ikén kelt hirdetményben közölt határidő alatt, a közönség cukorigényének bejelentése céljából megfelelő számban nem jelentkezett ezen fentebbi számú hirdetményben említett jelentkezési határidőt 1940. december hó 5. és 7-ik napjára meghosszabbították.

Minden porcellán-, üveg-, kristály-, ajándék-
tárgy ujdonságot bőséges választékban láthat

DEUTSCH K. I. cég kiállításán

Hlatky Endre utca 4.

Nyitva egész nap!

Szabad bemenet!

Orsenigo berlini nuncius visszatér Rómába

Berlin. (MTI.) Diplomáciai körökből származó értesülés szerint Orsenigo Cezare berlini pápai nuncius január elején elhagyja berlini diplomáciai helyét és a Szentzéknél vállal magasabb megbízatást. A nuncius az utóbbi időben sokat betegeskedett és egészségi állapota miatt utazik vissza Rómába. A nuncius éveken keresztül volt Berlinben a diplomáciai kar doyenje. Berlinbe való helyezése előtt hosszú ideig volt Budapesten pápai nuncius.

Mérték után férfi és gyermekruhákat legolcsóbban készít

Tóth István férfi, gyermek ruhaszabó
Rákóczi ut 22. sz.

Rendeletben szabályozták a vendéglők, kifőzések, kocsmák, kávéházak és kávémerések ételapjának összeállítását

Budapestről jelentik: (MTI) A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a vendéglőkben, kifőzésekben, kocsmákban, kávéházakban és kávémerésekben kiszolgáltatható ételek korlátozása tárgyában rendeletet adott ki, amely többek között így szól:

Vendéglőkben a hatályban lévő egyéb korlátozások (hustalan napok) figyelembevételével a következő ételeket szabad készíteni és kiszolgáltatni: kétféle levest, egyféle előételet, egyféle hal-ételt kétféle sültet, kétféle száraz és kétféle zöld főzeléket, kétféle tésztát. A felsorolt ételeken felül megrendelésre frissen készítve csak kétféle husélt szabad kiszolgáltatni. Ezt a két husélt az étlapon fel kell tüntetni. Egy husadag sulya csonttal 150 grammnál, csont nélkül 120 grammnál, szárnyasnál pedig 200 grammnál, főzelékre feltételként adott husadagok sulya 60 grammnál több nem lehet. Apróhúsból és belső részekből kétféle ételt szabad kiszolgáltatni. Friss, aszalt vagy főtt gyümölcs, a salátafélék, a sajt és a cukrásztermény készítése és kiszolgálása nem esik korlátozás alá.

A kifőzésekben hatályban lévő egyéb korlátozások figyelembevételével naponként legfeljebb két levest, két főzeléket, egy husélt, két tésztát, akármilyen hintéssel vagy töltéssel, az apró húsból és belső részekből pedig egyféle ételt szabad készíteni és kiszolgáltatni.

A hétnek a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt egyik napján, amelyen husneműek kiszolgáltatása meg van engedve, vendéglőkben, vendéglői üzemet fenntartó kávéházakban, kifőzésekben, kifőzőüzemet fenntartó kávémerésekben és meleg ételek kiszolgáltatására jogosított kocsmákban a felsorolt ételek helyett déli 12 órától délután 4 óráig és esti 7 órától kezdve csak kétféle egytál ételt szabad kiszolgáltatni. Ezen a napon déli 12 óráig és délután 4 és 6 óra között szintén csak kétféle ételt szabad készíteni és kiszolgáltatni. Vendéglői üzemet fenntartó kávéházakban és kifőző üzemet fenntartó kávémerésekben déli 12 óráig és délután 4 és 7 óra között csak kétféle husélt, sonkát és egy tálon kétféle felvágottat szabad kiszolgáltatni. Az egytál ételes napon a vendég részére ételt frissen készíteni és kiszolgáltatni nem szabad. Kávéházakban és kávémerésekben egytál ételes napon az egész napon át huséltként csak kétféle husélt: sonkát és egy tálon kétféle felvágottat szabad kiszolgáltatni; a kocsmákban, amelyekben csak hidegételt szabad adni, huséltként csak kétféle hidegételt szabad kiszolgáltatni. A jelen rendelet hatálya alá tartozó üzemekben kiszolgáltatót kenyer adagjának sulya 60 grammnál nagyobb nem lehet.

Az a vendéglős és vendéglői üzemet fenntartó kávé, aki a fenti rendelkezések valamelyike ellen vét, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen rendelet kihirdetése napját követő nyolcadik napon lép életbe.

Teleki Pál miniszterelnök felszólalása a képviselőházban

Ferenczy Tibor éles bírálata Pál Gábor beszédére

Budapestről jelentik: A képviselőház kedden folytatta a felhatalmazási javaslat vitáját. A vita során Ferenczy Tibor (MEP) kitért Pál Gábor hétfői nagy beszédére és a többi között ezeket mondotta:

— Az erdélyi magyar párttól azt vártuk, hogy példa lesz az egységre és lojalításra, tekintettel arra, hogy a szörnyű megszállás idején a kisebbségi harcok kohójában egységbe kovácsolódtak. Pál Gábor tegnapi beszéde után meg kell állapítanunk, hogy ebben a várakozásban csalódtunk. (Helyeslés kormánypárti oldalon.) Sok-sok lágy kenyeret nyújtottunk nekik és most kövel dobtak vissza. Azt hiszem, ez a kő nem is székely kő volt, hanem közönséges budapesti aszfalt.

Bárczay Ferenc: Ugy van! (Helyeslés a kormánypárti oldalon.)

A délutáni ülés folyamán Teleki Pál miniszterelnök válaszolt a vita során elhangzott felszólalásokra. Ennek során beszélt a jelen és a jövő feladatairól.

A kisnemzet feladata, hogy megőrizze nemzeti jellegét

— A jelen feladata — mondotta — külpolitikai viszonyunk Európához, a szomszédokhoz. A háború alatt nem lehet megvárni a kérdések tökéletes tisztázódását, hanem már a folyamat alatt meg kell keresnünk a megoldásokat. A másik: a nemzetiségi kérdés, illetőleg ennek olyan kezelése, amely biztosítja a jövőt. A kérdés kezelése azzal a hivatástudattal, amelyet ezeréves történetünk előír, azzal a jószándékkal, amely ebből kifolyólag kötelességünk, hogy a magyarságnak biztosítsuk azokat a lehetőségeket, amelyek ezeknek a nemzeti feladatoknak elvégzésére nemzedékeken keresztül képesé teszik.

— Következő feladat: nemzeti jellegünkön alapuló életünknek az új Európába való beillesztése, gazdasági termelésünk ad hoc rendezése, ad hoc folytatása ebben az igen nehéz gazdasági életben, ahol a helyzetek sokszor hónapok, hetek, néha napok alatt változnak. Ezekhez bizonyos könnyedséggel, gyors alkalmazkodóképességgel kell hozzáférni. A számszerűleg kisebb nemzeteknek, a kis területeken lakó nemzeteknek az életterekben külön sajátos szerepük van. Ezt minden nemzet maga termeli ki. A kis nemzetek feladatának azt kell tekinteni, hogy megőrizze nemzeti és egyben szellemi jellegét is.

Németországgal együtt estünk el, együtt is emelkedünk vele

A háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozással kapcsolatban a többi között ezeket mondotta a miniszterelnök:

— Németországgal együtt küzdöttünk, együtt estünk el és együtt is emelkedünk vele, ha ez naptárilag nem is történik ugyanazon a napon. Barátaink, Németország és Olaszország tették lehetővé, hogy vér nélkül kapjunk vissza területeket. Ez a barátság azzal jár, hogy problémáinkat könnyebben tudjuk megoldani. Ezt barátaink igazságérzetének köszönhetjük.

Felelősséget vállalunk a szavunkat...

— Rajniss Ferenc képviselőtársam ma rámutatott egy eseményre, melyre én is rá akartam mutatni, de örülök annak, hogy mint közös magyar ügyre, az ellenzéki padokból mutattak rá.

— Gyulafehérváron legfelsőbb formában és legfelsőbb helyről nyilatkozatok hangzottak el, melyek nem lojálisak a bécsi döntéssel. Itt tehát a bécsi döntéssel kapcsolatban olyan kritika hangzott el hivatalos személyek ajkáról, amilyen a mi részünkről elképzelhetetlen, akár nyilvánosan, akár hivatalos személyek ajkáról. Amikor mi barátainkat, Németországot és Olaszországot elfogadtuk döntőbíráknak, már

akkor meg voltunk győződve arról, hogy döntésük igazságos lesz és azt lélekben már előre elfogadtuk. Ezen a döntésen változtatni nem lehet, az adott szó erejénél fogva. Mi tehát fel-

emlünk tiltakozó szavunkat, egyszerűen, nyugodtan, de határozottan. (Nagy taps.) Ezt egy belső zavar magyargyűlölete diktálhatja. (Nagy taps a Ház minden oldalán.) A területek visszafoglalása után én, mint Magyarország miniszterelnöke, tanúságot tettem Kolozsvárott Ma-

A zsidókérdést meg kell oldani

Foglalkozott ezután a miniszterelnök a zsidókérdéssel.

— A zsidókérdés — mondotta — európai kérdés. Csak egységes európai rendezésben oldódhat meg gyökeresen, ebben oldódik meg nálunk is.

— Addig is megoldást kell találni közel egymillió ember ügyében. Jellemzem már azt a veszedelmet, amely a nagytömegeből származik, megmondtam azt is, hogy ez a folyamat fájdalmas, sok nehézséggel, fájdalommal jár. Láttam az egyéni tragédiákat. Ezt a kérdést a nemzet érdekében tartom megoldandónak, nem valamelyes szadizmusból! Meg kell akadályozni a ma már óriási tömegű zsidóság elkeveredését a nemzsidókkal (Taps.), mert jellemvonásuk, karakterük sokkal átütőbb erejű és az elkeveredésben uralkodik. A százalékos arányok tehát keveset mondanak. Közép- és felsősztyáruak tekintélyes része már el is zsidósodva, ezért talán 30 évvel ezelőtt kellett volna megoldani a problémát és nem ránk hagyni. Nem szabad, hogy a gazdasági élet kulcsai, vagy félzsidó kézben, vagy strómankézben legyenek. (Taps.) Egyidejűleg azonban nem szabad minden életlehetőséget elvonni 800.000, vagy a keveredésekkel egymillió lakostól, ha más úton nem biztosíthatjuk nekik. Ez ma közép-európai érdek is. En tényeket mondok és sok ember, akit okosnak tart a világ, ugyanezen a nézetben van.

— Pál Gábor képviselő úr beszélt azokról a zsidókról is, akik Erdélyben kifogástalanul viselkedtek. Kérem, én nem módosítok, én józan, komoly megoldást akarok hozni és nyilvánvaló, hogy méltányos és józan megoldást hozok.

— Társadalmi kérdés a nemzetiségi kérdés is. Itt nagyon fontos a felvilágosítás, mindenkinek a felvilágosítása. Nem arról, hogy kinek mi a joga, mert az állam dolga, hogy ezeket a jogokat szolgálja, hanem arról, hogyan szeresd a másikat. Különböző tudniillik folyton bicskázni fogjuk egymást és ebből sok haszon nem

gyarország kormányzója előtt arról, hogy ez a román nép jó és tud hű lenni. Hasonló tanúságtételben sohasem volt része a határon túl élő magyarságnak. En a döntés után két héttel román püspökökkel tárgyaltam és tanácsukat kértem a képviselőjelölésekre vonatkozóan. Ezt csak összehasonlításként mondtam el. Nekünk azonban, magyaroknak kétszeresen oda kell figyelni, ami az ősi magyar városban, ősi püspöki székhelyen történik. (Taps a Ház minden oldalán.)

— A vita során egyik képviselőtársam azt kérdezte, hogy foglalkozunk-e külföldön élő magyarok hazatelepítésével? A kormány komolyan foglalkozik a Bukovinában élő magyarság hazatelepítésével és bár a probléma megoldása nagyon nehéz, most már a megoldás nyomában járunk. A jövőben pedig elő kívánjuk segíteni mindazoknak a magyaroknak a hazatelepítését, akik ma nem olyan területen laknak, amelyen a magyarság már századokon át gyökeret vert. (Helyeslés a jobboldalon és a középben.)

A magyar nemzetnek a magyar parasztságból kell újraélednie

A miniszterelnök ezután kitért Pál Gábor beszédére és ezeket mondotta:

— Pál Gábor képviselő úr beszélt címeiről és rangokról. Kérem, én mindig dekorálatlan tudtam maradni. De jöjjön fel a képviselő úr oda, ahol nekem ülnöm kell és látni fogja, hogy hány anyaországbeli és erdélyi kopogtat közvetlenül vagy közvetve címeikért. A cserkészknél sohasem hallottam ezt a szót, hogy „én”, csak azt, hogy „mi”. Az „én”-t csak akkor hallottam, ha kötelességgel azt szó. Amíg ide nem jutunk, addig lesznek dekorációk, címek, rangok és mindenfélék, hívják ennek vagy annak, legyen az gazdasági tanácsosság, vagy grófság, vagy közepséglig. Azt kell megszüntetni, hogy a társadalom ereje törjön. Ezt pedig neveléssel kell megszüntetni. A magyar nemzetnek a magyar parasztságból kell újraélednie.

További intézkedésig érvényben maradnak a katonai hatóságok által megállapított árak

Budapestről jelentik: A kormány rendeletet adott ki az áralakulás szabályozásáról és ellenőrzésére vonatkozó jogszabályoknak a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken való hatálybalépése tárgyában. Mindaddig, amíg az árellenőrzés országos kormánybiztosa másképp nem rendelkezik, a visszacsatolt erdélyi és keleti területeken alkalmazni kell az árrögzítésre és árszabályozásra vonatkozó azon rendelkezéseket, amelyeket jelen rendelet hatálybalépése előtt illetékes katonai közigazgatási hatóságok bocsátottak ki. A katonai közigazgatási hatóságok által rögzített árak kétség esetében az árellenőrzés országos kormánybiztosa által állapítottak meg. A rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Jorga tragédiája

Minden nap új áldozatok halálarcú me-
rednek a román belpolitikai válságot figyelő
szemünkbe és az első megütközések után már
megszokottá vált, hogy azok, akik néhány év-
vel ezelőtt vagy még a közelmúltban ország-
vezető hatalmások voltak, akik egyetlen kéz-
mozdulattal a mi erdélyi magyar sorsunkba is
döntően tudtak beleszólni, egyre-másra végzik
életüket állott koponyával országút porába, vagy
erdő harasztjába bukva, vagy pedig véres
hullahegybe torlódva egy fegyházépület tövé-
ben.

De a Jorga professzor alakja halottan is
kimagaslóan élőtünk a tragikus vég részesei kö-
zül, mert ő volt talán a legismertebb ökirályság-
beli politikus, ő hallgatott legtöbbször magáról
a kisebbségi kérdésekkel kapcsolatban s ő sze-
rezte nekünk a legtöbb, — inkább bosszantó,
de olykor kellemes — meglepetést, aszerint
amint politikai következtetése, tudományos
kolandozásai és írói vagy szónoki szeszélye
ránknézve kedvezően vagy kedvezőtlenül irá-
nyították megnyilatkozásait.

Jorgát az írók és szónokot mindenkinek el-
kellett ismernie; tudományos működésének ér-
tékét már fajtstevérei között sokan kétségbe-
vonták, a politikus Jorgát azonban senki se
vette komolyan.

Ezt az ő féltelen becsvágya és hiúsága
nem bírta elviselni. S ez okozta vesztét.

Soha se fogom elfelejteni a jelenetet, mi-
dön mint bukott miniszterelnök távozott a ki-
rályi palotából. Bizonyos jelekből már előre
meg lehetett jósolni ezt a fordulatot, azért úgy
a belföldi, mint a külföldi sajtó képviselői nagy
csoporthoz verődve lesték a hozzá fűzött re-
ményeket semmiféle vonatkozásban be nem
váltott professzor-miniszterelnök királyi kihall-
gatásának végét. Hosszasan tartott az audien-
cia. Végre mozgólódás támadt a királyi palota
bejáratánál s az ajtónál odaintette az udvar
egy távoli sarkában várakozó miniszterelnök-
ségi gépkocsit. De Jorga még ezután sem tűnt
fel a bejáratban. Mi történt? Miért késlekedik?
— találgattuk. Talán ott felejtett valamit a ki-
rály dolgozószobájában s most vissza kell ter-
nie érte? A fejlemények nem igazolták ezt a
feltevést. Ellenkezőleg. Jorga nem volt szóra-
kozott professzor. Az egyik libériás inast ki-
küldte a gépkocsihoz és bevittette vele a palota
előcsarnokába az autóban maradt ezüsfogant-
tyus sétabotját. S a következő percben ezt a
sétabotot markolászva, dühös felháborodással
lépett ki az udvarra és elhaladva a miniszter-
elnökségi gépkocsi mellett, az újságírók cso-
portja felé tartott.

— Titulescu kormány következik, — mon-
dotta felindulástól reszketve.

Azzal gyorsan távozott és ment lakására,
végig a Calea Victoriei, mert bosszúságában
nem bírta többé igénybevenni a miniszter-
elnökségi gépkocsit.

Rettenetesen érintette ez a bukás. Fűnek-
fának pánaszkodott a királyi eljárás miatt s
cikkeiben és parlamenti felszólalásaiban is
folyton az annyi éven át áhitott s oly gyorsan
elvesztett hatalom után siránkozott. A király-
nál azonban hosszú ideig süket fülekre talál-
tak ezek a siránkok s ezért ragadtatta magát
Jorga arra, hogy a királyi kegy visszaszerzése
céljából keményen állást foglaljon a Vasgárda
egyre nagyobb tért hódító népmozgalmával
szemben és segédkezet nyújtson Codreanu ár-
talmatlanná tételére.

Hogy valóban lett volna történelmi látása,
akkor már abban az időben fel kellett volna
ismernie, hogy ennek a mozgalomnak az ura-
lomrajzát nem lehet feltartóztatni többé s
az ilyen mozgalmakkal való kihívó szembe-
helyezkedés legalábbis életveszélyes. De Jorga
a történelemben is éppúgy az ábrándok és ha-
zugságok világában élt, mint ahogy a politiká-
ban sem volt valóság-érzéke. Maga-alkotta té-
nyekre építette tudományos elméleteit éppúgy,
mint politikai magatartását.

A magyar népről és az erdélyi magyarság

helyzetéről is megvolt a saját külön elmélete,
ami hol kedvezőbb, hol pedig egészen kimélet-
len cselekvésekre ragadta. Szívesen őrizte a
megértés külszínét, magyar tanácsadót is tar-
tott miniszterelnöksége idején, — igaz, hogy
ritkán hallgatott a szavára — és gyakran meg-
történt, hogy a magyarság népi erőnyeiről na-
gyon elismerően nyilatkozott. Máskor azonban,
ha szeszélye úgy hozta magával, tőle kaptuk a
legkiméletlenebb támadásokat. És ezek a tá-
madások súlyosan estek latba még azoknál is,
akik egyáltalában nem tekintették mérték-
adónak őt.

Nagy következtetése miatt a román
köznyelvi és kormányzati tényezők szigo-
ruan figyelemmel kísérték tevékenységét, amit
sokkal szabadabban fejlethetett ki, mint más ki-
váltások. A cenzúra is kénytelen volt haptá-
kába állani tekintélyének talmi ragyogása
előtt. S ez nem egyszer vezetett olyan riadál-
makra, hogy zengett tőlük a bukaresti élet.
Szeretett roppant felülemelkedettségekből szó-
lani, dacolni és hetvenkedni, mert nem ismert
magánál nagyobb románt és bölcsőbb hazafit.
Talán féltékeny is volt a feltörő, nagy népsze-
rűségekkel szemben s ez is okozhatta végzetes
politikai akcióját, amivel a Vasgárda engesztel-
hetetlen haragját hívta ki maga ellen.

Lehet, hogy minket, magyarokat is csak
daczból dicsért meg olykor-olykor s mert nem
tudott ellendülni annak a csábításnak, hogy a

Bel- és külföldi

Ásványvizek — Gyógyvizek

vezérképviselete

ÉDESKUTY R. T.

Budapest,
V. Erzsébet tér 8. sz.

magyargyűlölet legszörnyűbb tobzódásai közé-
pette is valami új és szokatlan megnyilatkozás-
sal álljon elő. Mintegy két évvel ezelőtt feltű-
nést keltő rádióbeszédet mondott, amelyben új
elméletet kidőlt világgá a székelységre vonat-
kozóan és amelyben bizonyos mértékig elis-
merte a székelylek öslakos-voltát Erdély dél-
keleti részében. A rádióbeszéd elhangzása után
meg akartam szerezni a nagyérdeklőségű elme-
futtatás szövegét, hogy azon melegeben közöl-
jem a Budapesti Tudósítónak, amelynek akkor
bukaresti munkatársa voltam. Telefonon fel-
hívtam Jorga lakását, de csak egy jó félóra
mulva kaptam kapcsolást.

— Közlés céljából szükségem volna a be-
széd szövegére, — mondtam a titkárnőnek,
— annál is inkább, mert a professzor úr kijel-
entette a rádióban, hogy állításai tárgyában
szívesen száll vitába magyar tudósokkal.

Kis idő múlva azt a különös választ ad-
ta a titkárnő, hogy a szöveg nem szerezhető
meg, mert azt már — Berlinbe küldték. Két-
ségtelen, hogy illetékes kormányzati tényezők
ültették le sürgősen, nehogy a rapszódikus ta-
nár úr e tudományos kilengése következtében
vérszemet kapjanak az erdélyi magyar kiseb-
ségek és az anyaországbeli revizionisták...

Sok ilyen leintésben volt része s ezek
mindig nagyon elkésértették, mert úgy érezte,
hogy szentségtörő kézzel nyulnak a bálvány-
hoz, aminek önmagát képzelte. Túlbecsülte
magát és ugyanilyen túlbecsüléssel gondolkod-
zott, beszélt és írt nemzetéről is. Olyan népi
jellegű tulajdonított a románságnak, amivel az
csak az ő képzeletében rendelkezett. Megrázó
lehetett, mikor elhurcoltatásakor saját bálvány-
váltának porbadöntését kellett fájdalmasan ta-
pasztalnia és valóban tragikus sors jutott osz-
tályrészüll ott, az országúton, ahol bizonyára az-
zal a felismeréssel búcsúzott a tudat fényessé-
től, hogy népe lelkében egészen más erők mű-
ködnek, mint aminők léteiről ő egy életen át
írt és szónokolt.

Ivány Béla

Frenczel Sándor üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Ezüst-üvegezés
Képkerepezés

Nagyvárad, Szt.-János utca 44
Telefon: 19-13

Nagyvárad város 40.000 Bihar vármegye 20.000

pengő segélyt juttat a menekülteknek

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Antal József
belügyminiszteri osztálytanácsos elnöke alatt
értekezlet volt tegnap a városházán. Az értekez-
leten a város kultúrügyosztályának vezetőjén
kívül résztvett Bihar vármegye részéről dr. Os-
vald János vármegyei főjegyző, a város részé-
ről pedig dr. Borbély Dezső főjegyző. A hatá-
rozat értelmében Nagyvárad város 40 ezer, míg
Bihar vármegye 20 ezer pengőt utal ki a me-
nekltek segélyezésére. Az eddigi adatok sze-
rint jelenleg Nagyváradon, 4900, míg a megyé-
ben 2200 menekült tartózkodik. A 60 ezer pen-
gőt nem készpénzadományban, hanem ügyne-
vezett visszatérülő formában juttatják a mene-
külteknek és pedig úgy, hogy az összesen
munkaalimat teremtenek számukra. Termé-
szetesen a munkaképtelen menekültek ellen-
szolgáltatás nélkül jutnak a segélyhez.

NYILTTÉR *

Egyik ügyfelem átveszi Oláh István és
Rucz Anna nagyváradi lakosoknak a Bazár-
épületben lévő fodrászüzletét. Felhívom az üz-
let hitelezőit, jelentsék be nálam Szilágyi De-
zso-utca 5. szám alatt követeléseiket 5 nap alatt.
Későbbi bejelentéseket ügyfelem figyelembe
venni nem fog.

Nagyvárad, 1940. december 4.

Dr. Popily János,
ügyvéd.

Mindenféle szebbnél-szebb szin-
tisztá csokoládéból készült
cipő, csizma és más

Mikulás

figurák és remek ajándéktárgyak,
óriási választékban

nagyon olcsón

Aszódi-nál

Saspalota

Pályázat

A dítrói római katolikus polgári iskolához
tanári, tanárnői állásokra pályázatot hirdetünk.
Javadalmazás a vonatkozó előírások szerint. Az
állás azonnal elfoglalandó. Cim: Római Kato-
likus Plébánia, Dítró. Csik megye.

Új technikai csodák

A mai háborúban bámulatba ejtik a világot. Nagy figyelmet érdemelnek azonban a természet csodái is, amelyek áldásos célt, a szenvedő emberiség gyógyulását szolgálják. A gyomor-

epe- és májbajosok a jászkarajenői csodaforrás vizével, a Mira glaubersós gyógyvízzel tartanak kúrát, orvosi tanács és ellenőrzés mellett Veszélytelen fogyasztószert is!

Beszámoló a biharmegyei és nagyváradai Szociális Szervezet eredményes működéséről

Háziipari boltot nyitnak a Szociális Szervezetek Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Lapunkban több ízben megemlékeztünk az Erdélyi Szociális Szervezet nagyváradai és biharmegyei tagozatának rendkívül fontos és eredményes munkájáról. Legutóbbi beszámolónk alkalmával részletesen megírtuk a Szociális Szervezet egy hónap alatt teljesített munkáját, többek között azt is, hogy járasként és járási székhelyként munkabizottságok alakultak s ezeknek a szervezeteknek feladata a községi munkaképtelenek ellátása. Ezek az ellátást nagyrészt a Szociális Szervezet támogatásával oldják meg. Dr. Kocsis Margit és Kovács Jolán szociális előadók munkatársaikkal valóban dicséretreméltó megfeszített munkát végeznek, hogy a visszacsatolt részeket elhanyagolt és szándékosan leszegényített gazdasági és társadalmi életet újra a megfelelő nivóra helyezze.

5500 pár cipőt osztanak szét Nagyváradon a szegények között

A visszacsatolt keleti és erdélyrészi vármegyék és városok rászoruló lakosai között az Erdélyi Szociális Szervezet Központja cipősegélyek kiosztását rendelte el. Megállapította, hogy az egyes vármegyékben hány pár férfi, női és gyermek cipő kerülhet kiosztásra s utasítást adott, hogy ezeknek megmunkáltatását a helyi munkanélküli iparosok végezzék el.

Az utasítás részletesen előírja az anyagszükségletek minőségét, az egyes pár cipőhöz szüksé-

női és gyermek cipőket boxbőrökből, valamint a sportbőrök legvékonyabbjaiból kell felhasználni, lehetőleg a legkönnyebből.

A helyi szociális előadó rendelkezése szerint a kijelölt cipészszakértők feladata az is, hogy megállapítsa a készülő cipők számnagyságát és hőmérsékletét. Ennek megállapítása akként történik, hogy a szakértő az iskolákban a cipőadományban részesülő gyermekek lábábráját egyénileg és névszerint elkészítik és nyilvántartásba vezetik. — A szakértők feladatához tartozik az is, hogy a megbízott iparosokat a munkavégzés alatt ellenőrizzék s megfigyeljék az anyagok felhasználásának helyességét.

Nagyváradon a kiosztásra kerülő cipők kimutatása a következő: 1500 pár férficipő, 1500 pár női cipő és 2500 pár gyermekcipő. A feldolgozáshoz szükséges anyagok mennyiségben és súlyban így oszlanak meg: Felsőbőr 16.000 láb. talpbőr 2325 kiló, nyakbőr 2330 kiló, hasszál 1325 kiló, vászonhélés 1030 méter.

A tél folyamán nyolcszáz gyermek részesül déli étkeztetésben

Nagyvárad 12 állami iskolája 454 gyermeket terjesztett be környezettanulmányozás után étkeztetésre a városi Szociális Szervezethez. A felekezeti iskolák 268 gyermeket jelentettek be. Összesen eddig 722 gyermek részére vált szükség-

Mikulásra

vegyen csokoládét, cukorkát mely minőségben, árban utólérhetetlen.

Stühmer fiók Rákóczi ut.

ges anyaghiányodot s ezekről a helyi Szociális Szervezetnek kimutatást küldött. A cipőellátást Nagyváradon Kovács Jolán, a Szociális Szervezet előadója és munkatársa a legnagyobb alaposággal és lelkiismeretesen végzi. Az akcióba belevonta a nagyváradai Iparkamarát és Ipartestületet s ezeknek segítségével végeztette, illetve végzi el a környezettanulmányozást és a rászoruló kivizsgálását.

Megfelelő szakértőkről is célszerűen gondoskodott, amennyiben meghallgatta a kijelölt szakértők véleményét és két cipész szaktanácsát s így a cipők elkészítésével megbízott munkanélküli cipészek munkahelyet, kaptatát, stb. kaptak.

Munkába vették a cipők elkészítését a nagyváradai munkanélküli cipészek

Keddén délelőtt a Szociális Szervezet előadója a kijelölt szakértők közreműködésével átvette a központtól küldött anyagokat s megvitatták a nagymennyiségű cipőbőrök és hozzávalók helyes elosztását és megmunkálásának kérdését. Az utasítás szerint a legerősebb anyagokat (sportbőrök) és erősen zsiros bőrokat férfi cipők készítésére kell használni, tehát kiosztani is a

gessé a téli étkeztetés, illetve a konyha felállítására.

A felekezeti iskolák igényléséből az egyháziak várhatólag 150 főt tudnak ellátni, úgy hogy körülbelül 600 gyermek étkeztetése a városi Szociális Szervezet gondozására hárul.

A főzés időtartalma 100 napra lett elhatározva s a konyhákat a katolikus Caritas vezetés alatt különböző zárdákban és intézetekben állítják fel, napi 35 fillér adagolással. A gyermekek két tál ételt kapnak minden déliben. Az akció lebonyolítása 21.000 pengőt igényel s ennek az összegnek kiutaltatása érdekében sürgősen intézkedett a városi Szociális Szervezet, hogy a szükséges bevásárlást azonnal megkezdhesék. Itt említjük meg, hogy a társadalmi gyűjtés,

Amig 'On alszik'

a Darmol dolgozik. Éjjeli nyugalmát nem zavarja és mégis estétől reggelre jói és biztosan hat. Fájdalom nélküli hajt, könnyű és teljes úrülést idéz elő. Ezért kellemes hatású hashajtószert a

DARMOL

Már 170.— Pengőtől tudunk szállítani modern új hordozható (portable) írógépeket. Pár pengős részletre is. Portómentesen. Levélbeli megkeresésükre díjtalanul, vételkötelezettség nélkül bemutatjuk.

Használt román betűs gépét is becseréljük kevés ráfizetéssel új írógépre.

Raktáron tartunk:

Continental, Mercedes, Rheimetall, Kappel, Erika, Hungaria, Remtor, Pátria, Hermes, Uránia és Veritas írógépeket.

Ezenkívül raktáron vannak számoló-, sokszorosító-, címző- és könyvelő gépek.

Írógép kölcsönzés és karbantartás.

KISS ELEK
írógép vállalata, GYULA

amely a munkaképtelenek segélyezését van hivatva támogatni, olyan nagyfokú közönnyel találkozik a közönség részéről, hogy a munkaképtelenek elátásáról a Szociális Szervezetnek kell megfelelő fedezetről gondoskodnia.

A járási székhelyen 1200 gyermek uzsonnát kap Miklós napján

December 6-án, Miklós napján délután a járási székhelyeken az iskolás és szegény gyermekeket megvendégelik. 1200 kap uzsonnát, kakaót és kalácsot.

A megyei Szociális Szervezet előbbi munkájának folytatásaként legutóbb Margitta községben 20 ágyas kórházat rendezett be 2657 pengő értékben. A kórház már működik.

Bodonos községben a múlt hónapban leégett 14 ház. A tűz alkalmával nagy értékek pusztultak el és 63 egyén vált hajléktalanná. Ezek részére első segélyt a megyei Szociális Szervezet nyújtott. Kiosztott 250 kg lisztet, 150 kg zsírt, 50 kg szalonnát, ezenkívül 20 egyén részére olcsón alsó-felső ruhát osztott szét összesen 1211 pengő értékben. A tűzkárosultak házának kijavítására, illetve felépítése 1600 pengő rétekből folyamatban van.

A felruházási akció keretében Bihar megyében 3500 pár gyermekcipő, 2000 pár férfi és 2000 pár női cipőt, 2000 gyermek, 1500 rend férfi ruhát és 500 rend női fehérneműt és 500 rend férfi fehérneműt készített el a helybeli iparosokkal. A ruha és gabona akció még e hó folyamán megtörténik.

Az elhagyott román telepes birtokokon elhelyezett kiszagadók részére a Szociális Szervezet felszántatta hitelbe a földeket s a vetőmag akció során részükre vetőmagot osztott ki. Ezenkívül butort, főzőedényt, gazdasági felszerelést és alatokat juttat 102 család részére körülbelül 41.000 pengő értékben. A lebonyolítási munkálatok most vannak folyamatban.

Ujabb kisipari kölcsönök és állatok juttatását vették terveh a vármegyében.

Bihardiószeg község 20.451 pengő utépítési segélyt kap.

Háziipari boltot nyitnak Nagyváradon a Szociális Szervezetek

A vármegyei Szociális Szervezet karöltve a nagyváradai Szociális Szervezet háziipari boltot nyit a Rákóczi-úti Ibusz jelenlegi helyiségében. A megnyitás december 8-án a váradai zászlóavatás ünnepnapján történik. Ez alkalommal a Katolikus Kőr termében külön árusítást rendeznek a közönség részére.

A szép és eredményes munkateljesítmény a vármegye lakossága körében méltán kelt hálás örömet.

Papp György.

Telefon: 1801.

Két órás kacagás, a legragyogóbb magyar film, eredeti amerikai felvételek

Belvárosi Mozdó

Telefon: 1801.

Borcsa Amerikában

Dayka Margit, Mály Gerő, Gózon Gyula, Vaszary Piroska, Latabár.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkzámlánk
száma: 72.301.

A Kormányzó névünnepe

Nagyváradon, a római katolikus templomokban

A nagyváradai latin szertartású római katolikus püspökség Ófőméltósága vitéz nagybányai Horthy Miklós névünnepe megünnepelésére vonatkozóan a következő szövegű átíratot intézte a helybeli katonai és polgári hatóságok vezetőségéhez:

„Vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Urunk Ófőméltósága névünnepe alkalmából a nagyváradai római katolikus Székesegyházban folyó hó 6-án d. e. 9 órakor Te Deum-ot és ünnepélyes istentiszteletet tartunk. Erre Méltóságokat és a bölcs vezetésre bízottakat hivatalos tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1940. december 3-án. Dr. Schriffert Béla, apostoli kormányzó helynök.”

Ennek kapcsán az egyházmegyei Főhatóság ezúton hívja föl a római katolikus plébánia hivatalok figyelmét, hogy december 6-án minden plébániai templomban hivatalos hálaadó istentiszteletet tartanak, amelyre a helyi hatóságok hivatalosan meghívandók. Az iskolákban szünnap, a növendékek részére az istentisztelet után lehetőleg iskolai ünnepély rendezendő.

Budapestben, az Operaházban

Budapestről jelentik: Az Operaházban ezúton is díszelőadással ünnepelik meg a magyar ifjúsági egyesületek a kormányzó nevenapját. Az ünnepség keretében *Bánk bán* kerül színre. Szigetfi Béla dr., a Turul Szövetség kulturális osztályának országos vezetője, a díszelőadás rendezője, az előkészületekről a következőket mondotta:

— A magyar ifjúság az idén az eddigénél is fényesebb keretek között ünnepeli meg kormányzó urunk nevenapját, hiszen ez évben kaptuk vissza Erdélyt. Az egész nemzet hálaátérőn kifejezésre juttatni az Operaház díszelőadásán, amelyen megjelenik a kormányzó úr és hitve, a budapesti diplomáciai testület és a kormány is.

DECEMBER 6-ÁN HIVATALI SZÜNET LESZ
December 6-ikán, a Főméltósága Kormányzó ur nevenapján hivatali szünet lesz. A polgármesteri hivatal ezúton is kéri az összes háztulajdonosokat, hogy házaikat ebből az alkalomból lobogózzák fel. — Itt írjuk meg, hogy a Kormányzó ur névünnepe — éppúgy, mint a helybeli római katolikus templomokban, — valamennyi református templomban is ünnepi istentiszteletet tartanak.

A SZÉKESEGYHÁZI ÉNEKKAR ÉS ZENEKAR tagjai szüveskedjenek j. hó 6-án, pénteken reggel 9 órakor a Kormányzó Ur névünnepe alkalmából a székesegyházban tartandó ünnepélyes szentmisén és Te Deum-on megjelenni. Karagay.

A Nemzeti Munkaközpont nagyváradai titkársága közli, hogy a pékipari munkások folyó hó 6-án, péntek délután 3 órakor szakmai értekezletet tart. A tagok pontos megjelenését kérjük.

Török Rezső vidám regényének filmváltozata. Ezer ötlettel, mókával, vidámsággal és zenével telített gyönyörű magyar film.

Turay Ida, Páger Antal, Erdélyi Mici, Rajnai, Vizváry és Medgyaszay Vilma.

Péntek Rézi

Díszbemutató ma az
APOLLÓBAN

Uj magyar és külföldi híradó!
Jegyelővétel egész nap!

ORVOSI HIR. Dr. Petz Gyula orvosi rendelőjét Hitler Adolf (volt Uri-u.) 17/a alatt megnyitotta. Rendel délután 5—7-ig.

Ügyvédi hír. Dr. Kovács Ernő állását nem foglalta el, továbbra is ügyvédi gyakorlatot folytat. Ritoók Zsigmond utca 13. szám alatt.

P. VID JÓZSEF VÁROSUNKBAN. Nagy eseménye lesz városunknak P. Vid József jezsuita atya Nagyváradra való érkezése. Az összes nagyváradai kongregációk közös díszgyűlésén, a nagyváradai városháza dísztermében december 15-én délután fél 5 órakor tartja konferencia-beszédét a kongregációs mozgalom nagynevű vezetője. Az ünnepség részletes ismertetésére még visszatérünk.

Leltározók Brád Demeter vasúzetét. Nagyvárad városi katonai parancsnoksága 7428—1940. katonai közg. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Brád Demeter tulajdonát képező, Mussolini tér 6. szám alatt lévő ezidőszerint gazdátlanul maradt vasúzetének hatósági leltározását rendeltem el és annak foganatosításával a katonai ügyosztályt bízom meg. Felhívom az érdekelteket, hogy a leltározott céggel szemben fennálló magánjogi igényüket a leltározással megbízott tisztviselőnél 8 napon belül jelentsek be. Nagyvárad, 1940. december 3. Vitéz A. S. b. t. h. Sándor s. k., városi katonai parancsnok h.

A HÁBORUS ORSZÁGOKBAN DÉLUTÁN LESZ AZ ÉJFÉLI MISE. Róma. XII. Pius pápa körlevelet adott ki, amely a háborus helyzetre való tekintettel elrendeli, hogy a karácsonyi éjféli misét azokban az országokban, ahol elsőtől van, a délutáni órákban megtarthatják. (MTI.)

„Mignon” csokoládéház

Szaniszló utca 2.

őskeresztény szaküzlet

Magyar testvérek — Bajtársak

kedvenc beszerzési forrása.

* A „Ferenc József” keserűvíz régóta kitűnően bevált háziszert megrogzított székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható természetes hasajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

KERESZTÉNY NYOMDÁVAL ENGEDÉLYEZTEK A DÉLI HIRLAPOT. Bukarest. (MTI.) A Déli Hírlap megjelenését újból engedélyezték. A lap második szüneteltetése után jelenik meg, miután keresztény nyomdát találtak előállítására.

Szombaton este gyűlést tart az NSE korcsolya-szakosztálya. A Nagyváradai Sport Egylet vezetősége felkéri a Korcsolya szakosztály tagjait, hogy szombaton este 7 órakor megbeszélésre jelenjenek meg a Katolikus Kör épületében levő NSE Otthonban.

Temetés. Hant Frigyes volt kereskedő 83 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Steinberger kápolnából. — Az engesztelő szentmise a megboldogult lelki üdvéért 5-én, csütörtökön 9 órakor lesz az úrvárosi plébánia templomban. (Erdélyi „Concordia”).

Feljegyzések

Minden magyar ember megértéssel veszi tudomásul a rendkívüli helyzetre való tekintettel szükségessé vált megszorító intézkedéseket, így a cukorkiosztás rendszerét is és a nagyváradai közönség is iparkodik tőle telhetőleg fegyelmezetten alkalmazkodni az erre vonatkozó rendelkezésekhez. A lakosság türelmesen állt a cukorkiosztó helyeken, hogy cukorkiosztásukat érvényesíthesse. A város illetékes szervei azonban nagyobb megpróbáltatások elé állították a közönséget, mint amilyenek a meglévő adottságok mellett indokoltak. A jegyigénylés eljárása nehézkesen folyik, kevés hivatalnokot osztottak be s három napra zsúfolják be sok ember jelentkezését. Ezt a jelentkezést ennyi idő alatt ilyen hivatali berendezésekkel, lehetetlen lebonyolítani. Az emberek órák hosszúságú sorokba állva a cukorkiosztó irodák előtt s a végén mégis dolguk végezetlen kénytelenek hazamenni, mert vagy nem bírják már tovább a kemény téli hidegben való ácsorgást, vagy pedig lejárt az a néhány óra, amit erre a célra napi elfoglaltságukból ki tudnak szakítani. S emellett a cukorkiosztó hivatalokba beosztott tisztviselők se végzik mindenütt lelkiismeretesen a munkájukat. Tegnap több nagyváradai polgár tett panaszt szerkesztőségünkben, a tűzoltóaktanyán elhelyezett cukorkiosztó iroda alkalmazottai ellen. A jegyigénylők már hét óra előtt, a korai órák sötétjében elhelyezkedtek az iroda előtt, azt gondolván, hogy ha a kivételes viszonyok nem is bírják a hivatalnokokat arra az áldozathozásra, hogy már a hivatalos idő előtt megkezdjék munkájukat, legalább pont kilenckor sorra kerülnek a legbuzgóbbak, a legkorábban kelők. De még fél tízkor sem kezdődött meg a munka, s mikor a több mint kétszáz főnyi jegyigénylő tömeg a hidegben topogva türelmetlenül kezdett és követelte az irodába való behocsátatást, egy fiatal alkalmazott így akarta megnyugtatni a méltatlankodókat:

— Tessék kérem várakozni; a kisasszonyok még nem keltek fel.

Hát kedves hivatalnok kisasszonyok, ma nem olyan időkét élünk, hogy a lakosság türelmével ilyen kötelességmulasztásokkal szabadjon próbára tenni. Ha akadály van annak, hogy a városvezetés több napot biztosítson a közönség jelentkezése számára és ha lehetetlenség több tisztviselőt munkába állítani a jegykiosztás elvégzésére, akkor legalább a beosztott kisasszonyok keljenek fel idejében és dolgozzák végig odaadással, lelkiismeretesen a hivatalos órákat. (—r.—a.)

KIVÉGEZTÉK JORGA ÉS MADGEARU GYILKOSAIT. Bukarest. (MTI.) Hír szerint Jorga gyilkosai közül kettőt kivégeztek, Madgearu gyilkosai közül hármat. Az előbbieket köztölt szerepel Ploesti város rendőrfőnöke is.

Vadászati tilalom Erdélyben. A hivatalos lap közli a földművelésügyi miniszter rendelkezését, amelynek értelmében a visszacsatolt keleti és erdélyi területen a vadászat tilos. Ez a tilalom nem terjed ki a farkas, vaddisznó, róka, vízmadarak, seregben vnuol vadludak és vadkacsák, a téli buvár, kánya, karvaly, héja, réti héja, gatyás ölyv, szarka, szajkó varju, továbbá szőlőkben és gyümölcsösben a seregély vadászatára. A vadászati tilalom a mezey nyul és a fácánkakas vadászatára sem terjed ki, de csak a folyó december hónapban. Hajtókutyával, kopóval, tacsóval, agárral, vagy egyéb hajtókkal nem szabad vadászni.

Egyfilleres burgonyadrágításért — 300 pengős pénzbüntetés. Budapestről jelentik: Stein Elemér budapesti fűszerkereskedő a Gűlbab-burgonya kilóját 13 fillérért árusította, noha az eladás idején az ilyenfajta burgonya árát 12 fillérben rögzítették. A büntetőtörvényszék, mint uszorbíróság, ádrágító visszaélés vétsége miatt 50 pengő pénzbüntetésre, háromévi mellékbüntetésre és 50 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte Stein Elemért. A királyi Kuria most a vádlott főbüntetését 300 pengőre emelte fel.

Nőikabátok, szőrmebundák

BUDAPESTI különlegességek legolcsóbban

HEVESI divatáruházában

Nagyvárad, Hiatki Endre (volt Zöldfa-u.) 3.

Szenzáció a Saskavéházban

Minden este fél 10 órai kezdettel
kétórás artista műsor.
Belépti díj nincs!

Mikulás-est a Munkásotthonban. December 7-én este 8 órai kezdettel játékos Mikulás-estét rendeznek táncdal egybekötve a Nemzeti Munkaközpontba tömörült nagyváradai Fésű és Hajdisműgyár munkásai. A Nemzeti Munkaközpont felkéri tagjait, hogy ezen estélyen minél nagyobb számmal vegyenek részt. Rendezőség.

Katz Chajemnő Schwartz Regina Rűke csempészett. Budapestről jelentik: Baróthy Pál kir. főügyész, a budapesti királyi ügyészség elnöke a következő hivatalos közlést adta ki: „A budapesti kir. ügyészség valutaosztálya Katz Henrik Chajemnő, született Schwartz Regina Rűke negyvenöt éves illésfalvai születési, izraelita származású lakost fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntetése miatt előzetes letartóztatásba helyezte, mert a nyomozás eddigi adatai szerint Romániába szökött férjével: Katz Henrik Chajemmel és még eddig ismeretlen egyénekkel 15.000 pengő kizajánlásában részt vett. Gyanúsított az előzetes letartóztatást elrendelő határozat ellen felfolyamodást jelentett be. A nyomozás tovább tart.”

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

SÜLYOS VASUTI SZERENCSETLENSÉG SPANYOLORSZÁGBAN. Saragoza (NTI) A madrid-barcelonai gyorsvonat kedden reggel 4 és 5 óra között összeközött a Velilla del Ebro állomáson. A mozdonyok egymásba futottak, több kocsi összetört. 20 ember meghalt, negyvenen megsérültek.

Hirdetmény. A „Carmen” cipőgyár r. t. Nagyvárad, 1940. december hó 15-én déli 12 órakor, a részvénytársaság irodahelyiségében, Damjanich utca 7. szám alatt, rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a t. részvényeseket ezennel meghívja. A részvényesek kötelesek, szavazati joguk biztosítása érdekében, részvényeiket legkésőbb 1940. december 10-ig, a részvénytársaság pénztáránál letétbe helyezni. Tárgysorozat: 1. Az új igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok megválasztása.

Mikulásra BIRO DONBONOK

Mikulás csomagok, díszdobozok

Szolid árak! — Nagy Sándor utca 4.

ZSIGMOND BÉLA KIÁLLÍTÁSA. A nagyváradai festőművészek között évtizedek óta csendes visszavonultságban él Zsigmond Béla festőművész, aki most a Bazár-épületben létesült bütörüzletben rendezett egy kis kiállítást. A helyiség tűzvédelmi alkalmatlan kiállítási célra, de azért Zsigmond Béla új festményei üde, tiszta színeikkel a bütörök között jólesően hatnak. Zsigmond Béla a szelíd naturalizmus követője. Hangulatos tónusú és csendes képei mellett néhány üde interieurját láthatjuk, amelyek bizonyára megnyerik a közönség tetszését. A képek olcsók és így karácsonyi ajándéknak is alkalmasak.

Nagyváradai Iparosok Hitelszövetkezet Felmunkázási Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Cerneczky József, Csémi Béláné, Balázs Endréné, özv. Ujfalusi Sándorné és Körmenyi Józsefné (564, 565, 566, 567, 568-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 10. illetve 11. le minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába, vagy a pénzbeszedőnek. Az elnökség.

Krampuszok a „fekete listán”

Azt olvastam egyszer valahol — a helyet és időt már nem tudnám megmondani, de nem is fontos — hogy az amerikai Wisconsin államban egy tízesztendős gyermek a halálba menekült, mert állandó rettegésben élt a „fekete ember” miatt, amellyel a szülei ijesztgették. Ennek a gyermeknek a halála rádöbbentette a közvéleményt arra, hogy milyen végtelen romboló hatással van a gyermek lelkére az az elgőg el nem ítéhető nevelési módszer, mely különféle képzel, vagy élő alakokkal való rémitgetéssel igyekszik a zsenge, hajlékony gyermeklélek járnyu kialakulását elősegíteni. Ez az általános döbbenet a hatóságokat is meggondolásra készítette és erőlyes elhatározásra bírta: törvényt hoztak, mely három évig terjedhető börtönnel bünteti azokat a szülőket, akik gyermekeik nevelésére ehhez a barbár és kegyetlen eszközhöz folyamodnak.

A „fekete ember” tehát Amerika egyik államában — fekete listára került.

Önkéntelenül ez az eset jut az eszembe, amint most az üzletek mikulási kirakatait nézem.

Mert itt is valami csoda történt!

A másik „fekete ember”, az, amelyik az előbbiek éppen az ellenkezőjét szolgálta, mert vele a szülők nem ijesztgetni és fenytetni, hanem Szent Miklós ünnepén megörvendeztetni szokták gyermekeiket — a mikulási kirakatok jólismert krampusza — úgy látszik, végre-valahára szintén „fekete listára” került.

Mult évben még megszállva tartották az üzletek kirakatait. Láttunk olyan ördögöket, amelyeknek a hátára „gyöngéd kezek” angyalszárnyakat ragasztottak. Láttunk hatalmas, viaszgörgő krampuszt, mely egyenesen a pokol kapuit tárta ki barátságos tessékeléssel az adventi várakozás fényében csillogó gyermekszemek előtt. Sőt, láttunk csuf, vasorru bábát is, kendertollalval a kezében, parányi mosódéza előtt, amelyben ujszülött csecsemő — apró porcellánbaba — feküdt. Szóval: az ostoba gyermekmesék minden gonosz alakja találkozt az ott egymásnak a mikulási kirakatok üvegtáblái mögött.

S a gyermek ott állt az adventi várakozás titokzatos fényétől lobogó szemmel, s amint fényretárgult pupilláival belesodálkozott a kirakat káprázatos ragyogásába, ajkán és szívében ezzel a repeső kérdéssel: „vajjon mindezekből a szépségekből mit hoz nekem a Mikulás bácsi?” — hirtelen megtorpant. El kellett gondolkoznia: ki hozza hát ezt a sok, színes csodát? A Mikulás bácsi-e, ahogyan olykor mondják, vagy a csuf, fekete krampusz?

Mi, felnőttek persze tudtuk és tudjuk, hogy sem az egyik, sem a másik. Hanem a szülői szeretet örvendeztetni meg velük a gyermekeket, az egyiknek — és csakis az egyiknek! — a jóságos lelkű Miklós püspöknek emlékeztetése. De a másíknak, az ördögnek, ehhez a kedves, ajándékozó keresztény ünnephez semmi köze sincs.

És mégis: ez az oktalan ördögkultusz nem marad meg csupán az üzletek kirakatainak üvegtáblái mögött, hanem a szülők — bocsánat! — kritikátlansága és felületessége folytán nagy díszkísérettel bevonult a gyermekszobákba is, összekuszálva a jó és a rossz — az angyal és az ördög — alig fakadó tudatát a gyermekek lelkében.

Most, végre, megdőlt a krampuszok korlátlan uralma! A kirakatok legtöbbször most a hóféhérszakállu, hóval porozott pirospalástu Mikulás bácsi jóságos, derűs arca mosolyog a gyermekekre az üvegtáblák mögött. S ha itt-ott settenkedik is még egy-egy apró, vigyorgóképű ördög, az már olyan elenyésző kisebbség, hogy alig vesszük észre és reméljük, hogy rövidesen teljesen eltűnik.

Nem tudjuk biztosan, mi hozta ezt az örvendetes változást, de úgy hisszük, úgy érezzük, hogy maga az a nagy csoda, mely egész ideig adventünket, Mikulás napunkat és karácsonyunkat, két hosszú évtized után először, immár újra igazi ünneppé varázsolta.

Fodor Viola

A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok közleményei:

Az árelenőrzés országos kormánybiztosának a belföldön előállított színezett, továbbá olajok, dió legmagasabb árának megállapítására vonatkozó rendeleteit, minthogy ezeket terjedelmüknek fogva nem áll módunkban itt leköszölni, az érdekeltek titkári hivatalunkban megkaphatják. A hivatalos lapban megjelent pénzügyminiszteri rendelet értelmében a visszacsatolt országrész területén a főhatalom átvételének napjáig kiszabott jogerőre emelkedett, de be nem hajtott pénzbüntetéseket, vagy pénzbírságokat behajtani csak abban az esetben kell, ha a büntetés alapját képezett jövedéki kihágás a m. kir. kincstár érdekeit sértette, vagy veszélyeztette. Ezeket az ügyeket az itt említett szempontból egyenkint elkülönítve kell bevizsgálni. Bővebb felvilágosítást tagjaink titkári hivatalunkban kaphatnak. — December 1-én megalakult a textilkereskedők szakosztálya. Felkérjük a helybeli textil és szövet kis- és nagykereskedőket, konfekciósokat, akik az alakuló ülésen nem vettek részt, hogy belépésük bejelentése végett, folyó hó 4-én este 6 és 8 óra között a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában, saját érdekükben feltétlenül megjelenjen szíveskedjenek.

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.

A Magyar Légiforgalmi Rt.

járatai télen is közlekednek.

Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.

Telefon: 11-17

Emlékezzünk...

1914. december 4. Somogyi István volt kaposvári 44. közös gyalogezredbeli gyufogos a bajtársiasság szép példáját adta a Piotrkow környéki bukowai harcokban.

A két rajvonat között sok súlyos sebesült feküdt, akiket a pergőtűzben nem lehetett hátraszállítani. A sólétség beálltával Somogyi előre kuszott és az erős ellenséges tűzben több sebesült behozott állásunkba. Majd később kivette a sebesültvívőket a rajvonalak közé és maga is segített sebesült bajtársait beszállítani, míg meg nem sebesült.

Bajtársias magatartásáért a nagy ezüst vitézségi érmet kapta.

Legszebb, legolcsóbb fényképek
RONA fényképésznél
Nagyvárad, Teleky-utca 4.

1914. december 4. Katonás váltakozó kedv, vitézségi és parancsnoki tetterő jellemezte Bokody Dezső volt budapesti 32. közös gyalogezredbeli őrmestert.

Az ezred két segélyhelyét a Piotrkow környéki Bogdanow-nál váratlanul kozákok rohanták meg, személyzetét foglyul ejtették, minden anyagkészletét és értékes egészségügyi felszerelését hatalmukba kerítették. Már minden elveszettnek látszott, amikor Bokody fellépése az események menetének meglepetésszerűen egészen új fordulatot adott. Bokody őrmester, akinek mint szakaszparancsnoknak az volt a feladata, hogy szakaszával segélyhelyeket esetleges támadások ellen baloldaltól biztosítsa, észrevéve a másik oldalról belkövetkezett veszedelemet, szakaszával azonnal ellentámadásra indult. Hatásos tüzelésével a kozákokat megfutamította s a segélyhelyeket megmentette. Sok sebesült és egészséges hadifogoly megszabadulása és nagy értékű anyagkészlet megmentése volt a szép vitéztett eredménye.

Bokodyt a nagy ezüst vitézségi érmmel tüntették ki.

SZABÓ szállá
BUDAPEST, IV., Egyetem-utca 7

Tiszta. Modern. Olcsó.
Baross Szövetség tagja

